

1988: 75 jaar Legermuseum

Bijna 75 jaar geleden, op 5 augustus 1913 werd in aanwezigheid van Prins Hendrik op het kasteel De Doorwerth het Nederlands Artilleriemuseum geopend. Dit museum, dat het beginpunt was van het huidige Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum, droeg de naam Artilleriemuseum op grond van de gedachte, dat in vroeger tijd al het materieel van het leger door de artillerie vervaardigd werd. In het museum was immers het materieel van de verschillende wapens ondergebracht. Stichter van het museum was de welbekende generaal majoor F. A. Hoefer. Het museum ontsproot aan de historische verzameling, die hij in de loop der tijd zelf had aangelegd.

Nog lang na de opening bleven ook officiële instanties, zoals het toenmalige Ministerie van Oorlog het museum als een persoonlijke zaak van Hoefer beschouwen. Op den duur leidde dit natuurlijk tot een onmogelijke situatie, omdat Hoefer het museum niet langer uit eigen middelen kon bekostigen. Herhaalde smeekbeden van hem om officiële erkenning en subsidie bij het Ministerie van Oorlog haalden echter niets uit, omdat de Minister van Oorlog eerst advies wilde van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, die weer wachtte op een commissie die hem moest adviseren over het verband tussen het Legermuseum en de andere historische musea in het land.

Weinig had het dan ook gescheeld, of het Legermuseum was vlak na de eerste wereldoorlog een vroegtijdige dood gestorven. Alleen de niet aflatende strijd en het doorzettingsvermogen van generaal majoor Hoefer hebben het museum in die prille begintijd van de ondergang gered. Daarom volgen hier als eerbetoon aan de stichter en ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het museum enkele passages uit de brief van Hoefer van 19 februari 1921 aan de toenmalige Minister van Oorlog, die leidde tot overname van het museum door de rijksoverheid:

"Het tegenwoordige Legermuseum op de Doorwerth is een inrichting uitsluitend rustende op de schouders van den ondergeteekende. Het komt hem voor dat deze toestand niet bestendig mag worden. De belangrijke verzameling mag niet staan en vallen met één persoon. Vandaar mijn voorstel om dit Museum tot een Rijksmuseum te maken en wel onder het Ministerie van Oorlog als daartoe behorende om meer dan een reden."

"Het zal Uwe Excellentie gebleken zijn, dat op het ogenblik het Artillerie-Museum een persoonlijke zaak van mij is. Mijn leeftijd dringt echter tot een spoedige regeling. Nederland, is, ik kan dit gerust zeggen, het Benige beschaafde land, dat een Legermuseum tot voor kort miste. De laksheid, waarmede Nederland ten deze tegenover een groot verleden stond, getuigt niet van eerbied voor zijn helden, die goed en bloed voor hun land over hadden, het is niet opwekkend voor den tijdgenoot te zien hoe weinig hier heldenmoed gewaardeerd wordt. Laten wij door de stichting van het Museum op vasten grondslag een dankbare hulde brengen aan de mannen, die ons ten voorbeeld strekken. Laten wij een eereschuld voldoen. Hoe het zij, ik hoop en zal tot mijn laatsten ademtucht hunner gedenken, die ons een plaats verschaften in de rij der natiën. Dit gevoelen kan aan Uwe Excellentie ook niet vreemd zijn. Ik kan mij niet voorstellen voor niet gewerkt en gepleit te hebben; Neerland's glorie op Krijgskundig gebied hoog te houden."

Waar dergelijke snaren in ons trillen, daar kunnen en moeten wij weerklank vinden in de harten van anderen.

Hartelijk hoop ik, dat het Uwe Excellentie moge gelukken eventueelen tegenstand te breken".

Met deze persoonlijke en emotionele brief, waarvan het taalgebruik heden ten dage misschien wat gezwollen overkomt, bereikte Hofer uiteindelijk, dat het Ministerie van Oorlog de verantwoordelijkheid van het Legermuseum op zich nam en de toekomst van dit museum zeker stelde.